

123:4:81(b)

Förordn.
(Bor.)

Kongl. Maj:ts

Förnyade Nådiga

Le g d = S t a d g a

för Husbönder och Tjenstehjon:

Gifwen Stockholms Slott den 23 November 1833.

Cum Gratia & Privilegio S:ae Maj:tie.

Stockholm, Kongl. Boktryckeriet, 1833.

Vi CARL JOHAN, med
Guds Nåde, Sveriges, Norriges, Göttes
och Wendes Konung, Göre weterligt: Att sedan Wi
under den 29 sifflidne Junii låtit utgifwa en ny Förordning,
huru med försvarslöse personer förhållas bör; Så hafwe Wi,
med anledning häraf och hwad Rikets Ständer wid sista Riks-
dag i underdånighet föreslagit, funnit godt utfärda en förnyad
Lego- Stadga för Husbönder och Tjenstehjon, hwilken Lego-
Stadga, med uphåswande af hwad i ämnet förut warit före-
skrifwit och icke redan genom nämnde Nådiga Förordning blifwit
ändradt, skall från och med den 1 Maji nästa år gälla till efter-
lefnad, så lydande:

I. Art.

Om skyldighet att laga försvar, såsom Tjenstehjon,
sig förskaffa.

1. §.

Hwar och en, som icke har laga försvar, skall, för att ej
ligga Samhället till last, sådant sig förskaffa. Den har laga
försvar, som ingått i Wår och Kronans eller annan allmän
tjänst, eller idkar med behörigt tillstånd fria konster, studier,
handel, fabriksrörelse, handwerk, sjöfart eller annat lagligt
wåringsfång, eller jord- eller bergsbruk antingen såsom ägare,

arrendator eller brukare, eller bewisligen af föräldrar, anhörige eller andre personer underhålles, eller, enligt Församlingens i Socknestämman yttrade omdöme, är känd såsom den der antingen genom egna medel eller genom arbete eller annan löstlig syfvelsättning ärligen sig försörjer, eller af allmän barmhertighetsanstalt wård och understöd njuter. Hwar och en annan skall, för att åga laga försvar, förskaffa sig årstjänst hos Husbonde å Landet eller i Städerne, eller i Stockholms Stad half-årstjänst, och i den Husbondes tjänst användas, som honom mantalskrifwa låtit; eljest ware han underkastad den skyldighet och den påföljd, som i Wår Nådiga Förordning af den 29 sistlidne Junii, huru med försvarslöse personer förhållas bör, stadgadt finnes. Den, som af en eller annan orsak blifwit från tjänst ledig, må dock kunna på kortare tid, än nu sagdt är, tjänst antaga med förbindelse, att till näst påföljande flyttnings-tid deri förblifwa.

Under Wår och Kronans tjänst begrives icke inskrifning i Allmänna Bewäringsmanskapet; Och thy skall den, som i samma manskap är inskrifwen, åligga, att under fredstid wara med laga försvar försedd.

2. §.

Den, som försvarslös person hos sig hyser, åligge wid Sex R:dr 32 sk. böter, angifwarens ensak, att samma person uppgifwa, i Stockholms Stad, innan nästa dag tilländalöper, hos Wårt Öfwer-Ståthållare-Embete i Politie-ärender, och utom Stockholm, så snart se kan, i Städerne hos Magistrat, men hos Policiekammare der den finnes, och å Landet hos wederbörande Kronofogde eller Lånsman. Är den försvarslöse weterligen wanartad, efter hwad i 2. §. af Wår ofwanåberopade Nådiga Förordning den 29 sistlidne Junii sägs, bör sådant tillika anmärkas.

II. Art.

Om Husbonde.

3. §.

Den är som Husbonde behörig att Tjenstehjon förswara, som ej sjelf tar swar för swar och som Tjenstehjons arbete behöfwer, det lönar och des tjenst begagnar, samt om des underhåll drager försorg. Hwar som oberättigad antager Tjenstehjon, böte Sex R:dr 32 sk.; miste och skadepening samt utbetale lönen för den tid, han Tjenstehjons tjenst nyttjat; Och ware Tjenstehjon skyldigt, att annat laga försvar sig förskaffa, efter hwad i 1. §. sägs.

4. §.

Husbonde må antaga så många Tjenstehjon, han kan syfvelsätta; dock får han, wid Tre R:dr 16 sk. böter, ei låta hos sig skattskrifwa Tjenstehjon, som icke i hans tjenst begagnas och underhåll och lön af honom njuter, med skyldighet jemwål för den, som sålunda obehörigen skattskrifwes, att laga försvar sig förskaffa, efter hwad i 6. §. af Wår ofwannämnde Nådiga Förordning den 29 sistlidne Junii sagdt är.

5. §.

Husbonde äger Tjenstehjon om des syfvels behöriga för rättande underwisa samt det till skäligt arbete hålla; Och bör han med wälwilja och foglighet eller alswarsamhet och stränghet, allt efter som Tjenstehjon mer eller mindre troget och wäl sin tjenst förrättar, det bemöta och i öfrigt med goda och tjenliga efterdomen det föregå. Felar Tjenstehjon af lättja, wårdslöshet eller olydnad i tjensten, eller eljest förer ett oordentligt eller straffbart lefnadsfätt; äge Husbonde med alswarsamma före-

ställningar och, då de icke hjälpa, med måttlig husaga söka sådant rått. Vättrar sig icke deraf Tjenstehjon, eller besinnes det ofunnigt eller eljest odugligt i tjensten, eller deri wisar otrohet eller uppstudsighet, och will Husbonde det derföre ifrån sig skilja; anmäla då målet med sine omständigheter, i Stockholms Stad hos Wårt Siver-Ståthållare-Embete i Politie-ärender, i öfrige Städer hos Magistrat, men hos Policetammare, der den finnes, och å Landet hos Kronofogde eller Länsmän, som, då sådant fel finnes med Tjenstehjon, som nämndt är och Husbonde ej will det tillgifwa, tilsäger Tjenstehjon att genast ur tjensten tråda; Tjenstehjon dock obetaget, att, om det tror sig härwid vara förnärmat, sin rätt wid Domstol utföra. Wratte Husbonde Tjenstehjon ur tjenst annorlunda, än här sägs, och Tjenstehjon derå talar, eller finnes Tjenstehjon wrått utan skäl; gälde Husbonde skadan, gifwe ut fulla lönen och utfärde sådan Orlofsedel, Tjenstehjon förtjent.

6. §.

Husbonde åltage Tjenstehjon med förswarligt underhåll och tjenligt husrum förse. Brister Husbonde häri, åge Tjenstehjon sin rätt i twänne Gode Mäns närvaro af honom begära och, om det ej hjälper, sin klagan anmäla, i Stockholms Stad hos Wårt Siver-Ståthållare-Embete i Politie-ärender, i öfrige Städer hos Magistrat, men hos Policetammare, der den finnes, och å Landet hos Kronofogde eller Länsmän, då, om sådan klagan skäligen finnes, Husbonde warnas och tillsäges, att sin skyldighet härutinnan uppfylla. Lider ändå Tjenstehjon i sin rätt och will derföre från tjensten skiljas; åge nämnde wederbörande att Tjenstehjon derifrån entlediga. Will Tjenstehjon vidare sin talan utföra och derwid wisar, att Husbonde af owisja nekat Tjenstehjon sin rätt; förndie han Tjenstehjon med lön och skadestånd, som i nästföregående §. sägs. Har fattigdom eller

annan dylik orsak wållat, att Husbonde ej mot Tjenstehjon sin skyldighet härutinnan uppfyllt, jemte Domaren dem emellan efter omständigheterna. Sjuknar Tjenstehjon, bör Husbonde låta det sköta och wårda; hafwe dock rätt, om han will, att å lönen afräkna, hwad han till Läkare eller läkemedel utgifwit.

7. §.

Husbonde må ej förskjuta det Tjenstehjon, som oafbrutet hos honom troget och wäl tjent ifrån sitt trettionde år och till dess det för ålderdom kommit i den belägenhet, att ingen med dess tjenst kan vara belåten, utan drage Husbonde försorg, att sådant berömmwärdt Tjenstehjon till sin död har skäligen utkomst och skötsel, mot den betjening, det kan utträta. Förmår Husbonde ej Tjenstehjonet försörja, njute det af Församlingen det underhåll och den wård, hwaraf det finnes vara i behof.

8. §.

Husbonde åge tillsätta annan person i sitt ställe; och tillkomme denne samma hörsamhet, Husbonde åger af Tjenstehjon fordra, wid den påföljd, för olydnad mot Husbonde i 10. §. sägs.

9. §.

Husbonde må wid Tjenstehjons bestraffning, enligt hwad i 5. §. sägs, icke strängare försara, än 36. Cap. 2. §. Misgerings-Balken innehåller, wid den påföljd, der stadgas och ersättning för skadan, såsom 39. Cap. 4. §. samma Balk förmår; ågande wederbörande, då annorlunda sker, att Tjenstehjon, på dess begäran, från tjensten entlediga, såsom i 6. §. sägs. Der den, i Husbondes ställe satt är, sig själunda förbryter, utgifwe Husbonde skadeersättningen och söte sitt åter, bäst han gitter.

III. Art.

Om Tjenstehjon.

10. §.

Tjenstehjon skall i sitt förhållande vara gudfruktigt, troget, flitigt, lydigt, myckert och sedigt samt icke undandraga sig det arbete och de syflor, Husbonde skäligen föresätter. Ådrager sig Tjenstehjon föreställning eller husaga för wisad försummelse, tredsta, opålitlighet, olydnad, fylleri eller annat offick; emottage sådan warning och rättelse med undergifwenhet och låte den lända sig till förbättring. Framhårdar ändock Tjenstehjon i sitt felagtiga förhållande, eller wisar sig otroget, okunnigt eller eliest obugligt i tjensten; warde, på Husbondes begäran, derur vrådet, på sätt i 5. §. sågs, med förlust af hela lönen, samt erhålle sådant betyg, det förtjenar. Will Husbonde hos Domaren tilltala Tjenstehjon för fel eller förbrytelse, som förut genom warning eller husaga icke blifwit försonad; då skall Tjenstehjon, som dertill finnes saker, återgifwa skädjepenningen, mista hela lönen och af des egendom ersätta skadan. I begge dessa fall, skaffe sig Tjenstehjon annat laga försvar, såsom i 4. §. sågs.

11. §.

Swär som uppsätter sig mot Husbonde, Matmoder eller den i deras ställe satt är, med ord eller gerning; straffes, som Lagen i 15. Cap. Misgjernings-Balken samt serstildte Försättingar derom förmå.

12. §.

Tjenstehjon, som på ett eller annat sätt ovarsamt med ekningås, straffes som i 24. Cap. Byggninga-Balken sågs.

13. §.

13. §.

Stiäl, snattar eller uppsäteligen försar eller undandöljer Tjenstehjon något af Husbondes egendom, ligge det i tweböte mot annat snatteri och tjufnad efter 42. Cap. 1. §. Misgjernings-Balken.

14. §.

Är Tjenstehjon wårdslös och försumligt att fullgöra, hwad det föresättes och efter des tjenst åligger, låte Husbonde sådant af annan verkställas, och afforte kostnaden å Tjenstehjons lön. Försar Tjenstehjon af wårdslöshet Husbondes egendom, åge åfwen derför affortning å lönen rum. Räcker ej lönen att ersätta skadan, gälde Tjenstehjon med annan des tillhörighet.

15. §.

Wisar Tjenstehjon sig oförnöjd med husmanskost, eller på hwarjehanda annat sätt förklenar Husbonde eller Matmoder; warnes derför, och förhålles i öfrigt dermed, som 10. §. vidare förmår.

16. §.

Med Tjenstehjon, som under förbuden tid anträffas å frogar källare eller näringsställen, eller som, utan Husbondes lof, begifwer sig ur des hus, eller utöfwer erhållet tillstånd sin hemkomst fördröjer, eller öfwer natten är borta, försares såsom i 10. §. sagdt är.

17. §.

Ej må Tjenstehjon, utan Husbondes lof, förwara sin lista med kläder eller annat, som det till dagligt bruk behöfwer, å

annat ställe, än der det tjenar. Sker annorlunda, plikte Tjenstehjon halftwa lönen, och den, som kistan eller godset hyst, Ser R:dr 32 ff.

18. §.

Den, som wistas i föräldrars hus och ej uppnått tjuuett års ålder, får, då fader eller moder till år och des tjenst åstundar, icke annan tjenst antaga. Hafwa föräldrar ej bebof af des tjenst, åge de eller förmyndare, att för honom utse första tjensten samt om wilkoren derwid afluta, hwilken tjenst han, så länge han ej fyllt tjuuett år, utan föräldrars eller förmyndares tillstånd, icke får up säga.

19. §.

Uptager någon fattigt fader- och moderlöst barn och om des föda, kläder och upfostran drager behörig försorg, tillkomme honom deröfwer samma tillsyn och rätt, som nästföregående §. omförmåler. Till förmån för dylike barn samt ytterligare upmuntran för dem, som till deras upfostrande åga tillfälle, äro sådane barn, då de i fosterföräldrarnes hus och tjenst förblifwa, befriade från Bewillningsafgifter sålunda, att om barnet, då det uptogs, war under trenne år, njutes sådan befrielse tilldes det fyllt tjugufyra år; om det war emellan trenne och åtta år, tilldes det fyllt tjuuett år, och om det war emellan åtta och tolf år, tilldes det fyllt aderton år. De fosterföräldrar innan barnet uphunnit tjuuett år, qwarstadne det då hos den arfwinge, som mot samma wård och enahanda wilkor, här ofwan saadt är, will det behålla, eller, i fall af flere sådane arfwingar, hos den, barnet sielf utwåler. I afseende på mottagne Barns husbarn förhålles, såsom derom serstildt är förordnad.

20. §.

Emottager någon barn af fattiga föräldrar till upfostran, föddande och klädande emot wise års tjenst, uprätte astal derom

Prifteligen i wittuens närwaro, och intråde den, som barn sålunda emottager, i föräldrars rätt. Äro föräldrarne genom långwarig sjukdom eller bräcklighet ur stånd, att sig och barnet försörja; då åga för sådant barn enahanda förmoner under des tjenstetid rum, som för fader- och moderlöst barn i nästföregående §. stadgadt är.

IV. Art.

Om Orlofsfedel, Afskedsbetyg och Stådjobewis.

21. §.

Orlofsfedel, som Tjenstehjon af Husbonde enligt 41. §. undfår, skall innehålla: 1:o Tjenstehjons namn, samt ort och ställe, der det tient. 2:o Huru länge det varit i Husbondes tjenst. 3:o Tjenstehjons fräjd, hwarwid om des nyckterhet serstildt uttrande bör afgifwas. 4:o Huru det sin tjenst bestridt. 5:o Hwad slöjd eller annat arbete det defutom kan förrätta; och 6:o Intygande om des ledighet att annan tjenst antaga.

22. §.

Afskedsbetyg, som Tjenstehjon enligt 54. §. tillstalles, skall uptaga Tjenstehjons fräjd och förhållande i tjensten, efter hwad i 3. och 4. punkterne i nästföregående §. sägs, från den tid Orlofsfedel gafs och till flyttningsdagen.

23. §.

Orlofsfedel och Afskedsbetyg skola wara af Husbonde egenhändig underskrifne, med anteckning af Husbondes hem.wist, yrke eller tjenst. Kan ej Husbonde skrifwa, blifwe de med hans bomärke samt twänne wittnen bestyrkte. Sersummas något här-

af, böte Husbonde Tre R:dr 16 sk., då nästa Husbonde derå klagar; men har Husbonde Orlofsfedel eller Afstedsbetyg icke sielf skrifwit, ware då den, sådant verkställt, till berörde ansvar förfallen.

24. §.

Husbonde ware pligtig, att wid utfärdandet af Orlofsfedel och Afstedsbetyg noga följa sanning och rättwisa, under anförande af de förtjenster eller sel, Tjenstehjon äger. Den, som utgifwer annan Orlofsfedel eller annat Afstedsbetyg, än Tjenstehjon förtjent, eller Orlofsfedel eller Afstedsbetyg, icke innefattande de upgifter, 21. och 22. §. §. derom förestrifwa, böte Sex R:dr 32 sk. Begär Tjenstehjon återfå Orlofsfedel eller Afstedsbetyg, hwarpå det redan tjent, må sådant icke nekås; dock skall Husbonde, wid Tre R:dr 16 sk. böter, åligga, att, innan desamma Tjenstehjon återlemnas, å fränndan deraf teckna, det han Orlofsfedel eller Afstedsbetyg för den sednare tjenstetiden utfärdat.

25. §.

Förmenar Tjenstehjon, att Husbonde gifwit det annan Orlofsfedel eller annat Afstedsbetyg, än det förtjent, äge Tjenstehjon wid Domstol derom utföra; stämme dock å Landet till nästa Ting och i Staden inom fjorton dagar efter det Orlofsfedel eller Afstedsbetyg utgifwits. Besinnes Tjenstehjons klagan grundad, anses Husbonde efter nästföregående §. såsom den der oförtjent Orlofsfedel eller Afstedsbetyg utgifwit; i motsatt fall ware Tjenstehjon till lika påföljd skyldigt. Kländrar eliest Tjenstehjon Orlofsfedel eller Afstedsbetyg med ohöfwiska ord och åtsäswor, böte En R:dr 32 sk.

26. §.

Städjobewis, som Husbonde, efter hwad i 35. §. sägs, till Tjenstehjon aflemnar, skall innehålla intyg, att Tjenstehjons Or-

lofsfedel af Husbonde mottagen blifwit, och upgift å den lön och öfrige förinärer, hwarom Husbonde med Tjenstehjon öfwerenskommit. Rörande undertecknande af Städjobewis gälle, hwad i 23. §. om Orlofsfedel och Afstedsbetyg sagdt är.

27. §.

Wägras Orlofsfedel, sedan lagligen uppsagdt är, eller Städjobewis, sedan Husbonde Orlofsfedel emottagit, eller Afstedsbetyg, när Tjenstehjon sin tjenstetid uttjent och redo för sig gjort, böte Husbonde Sex R:dr 32 sk. och ersätte han Tjenstehjon den skada, deraf timat.

28. §.

Då Husbonde orätt wägrar Orlofsfedel, eller ock om Husbonde, utan att hafwa satt annan person i sitt ställe, är bortowistande under den i 39. §. stadgade uppsägnings tiden, tage då Tjenstehjon bewis af tvåanne inom Församlingen boende trovärdige Män, hwilket bewis, utgifwet under enadanda ansvar, som för Husbonde om Orlofsfedel sagdt är, skall ianehålla, jemte intyg, på sätt i 40. §. stadgas, att Tjenstehjon i behörig tid tjensten uppsatt, orsaken hwarföre Orlofsfedel icke kunnat af Husbonde erhållas, äswensom de upgifter om Tjenstehjons fräjd och andre omständigheter, som böra i Orlofsfedel intagas och för nämnde personer kunnige äro; Och äge detta bewis lika kraft, som Orlofsfedel, så att Tjenstehjon må på detsamma kunna tjenst söka och städsel taga. Husbonde ersätte Tjenstehjon den kostnad, han genom sin fränwaro det i tby fall förorsakat; Och den, som Tjenstehjon med förenämnde bewis i oträngdt mål tillhandagår, böte Sex R:dr 32 sk. På sätt, nu sagdt är, må i asseende på Afstedsbetyg förfaras, i fall Husbonde orätt wägrar sådant betyg, eller Husbonde eller dess ombud icke wid flyttningstiden är tillstädes.

29. §.

Har någon icke förut varit i tjenst och förthy Orlofsfedel icke kunnat erhålla, tage i stället bewis af tvåanne inom Församlingen boende trowärdige Män om sin person och sin fräjd.

30. §.

Skrifwer Tjenstehjon eller låter skrifwa falskt Orlofsfedel eller falskt Stadsjo: eller Afskedsbetyg, eller falskt bewis af den bestaffenhet, hwarom i 28. och 29. §. §. handlas, eller förändrar eller förändra låter dem, som det erhållit; straffes Tjenstehjon, afwensom den hårtill hulpit eller råd gifwit, som i 8. Cap. 3. §. Misgärningsbalken stadgas; fülle och den skada, deraf timat. Tager Tjenstehjon stadsfel hos tvåanne Husbönder, tjene hos den, som först lagligen stadsde, och böte hälften af lönen, den andre utfäst, samt ersätte skadan. Stadsjer sig Tjenstehjon på äldre Orlofsfedel med fördöjande af den sist erhållne, böte en tredjedel af lönen och uprätte skadan.

V. Art.

Om Tjenstehjons lön.

31. §.

På Husbondes och Tjenstehjons öfwerenskommelse och afstal wid stadsjandet ankommer, huru mycket och hwad må Tjenstehjon i lön bestås.

32. §.

Uppstår twist om beloppet af Tjenstehjons lönewilkor, och är ei Stadsjobewis taget, eller innehåller det ei, hwad härom är öfwerenskommit, eller kan det ei annorlunda styrkas; utsätte då Domaren Tjenstehjons lönewilkor, efter hwad åt sådant Tjenstehjon, som är i fråga, i orten wanligen gifwes.

33. §.

Tjenstehjon äge ei rätt, utan Husbonde så will, något af lönen utbetomma, innan det sin tid uttient och redo för sig g ort. Wägrar Husbonde, hwad han till Tjenstehjon utfäst, då det försvarligen tient; gifwe ut hwad han nekaf, och böte defutom hälften deraf, Tjenstehjons ensak, samt ersätte all skada.

34. §.

Husbonde answare för Tjenstehjons personella Kroono-utskyl-der; dock må de å lönen afdragas, der ej annorlunda wid stadsjandet öfwerenskommit.

VI. Art.

Om Stadsfel.

35. §.

När Tjenstehjon från des sednaste tjenst företer behöri-Orlofsfedel eller sådant bewis, 28. §. omförmåler, äge annan Husbonde det till sin tjenst stadsja och, sedan derwid om löne- och öfriga wilkor öfwerenskommit, stadsjepening, efter som då jemwål bestämnes, derå gifwa. Husbonde skall och då Orlofsfedel till sin säkerhet af Tjenstehjon emottaga, och gifwe han Tjenstehjon, om det sådant begär, Stadsjobewis. När så skadt är, gånge det ei åter utan gemensamt samtycke.

36. §.

Husbonde äge när som helst öfwerenskomma med sitt Tjenstehjon om widare tjenst och då stadsjepening derå gifwa; men har han redan meddelat Tjenstehjon Orlofsfedel, bör den först återtagas. Den, som förut ei varit i tjenst, må och när som helst stadsjas; och ware skyldig sådant bewis förete, som i 29. §.

sågs. Sådan städsel, som nu sagdt är, får icke heller utan gemensamt samtycke återgå.

37. §.

Städjer någon Tjenstehjon annorlunda, än nu föreskrifwit är, ware städsel ogild och böte Husbonde Sex R:dr 32 ff. samt Tjenstehjon, jemte städjepeningen, Tre R:dr 16 ff.

38. §.

Uppstår Husbönder emellan twist om bättre rätt till Tjenstehjon eller om werkan af skedd städsel; gånge förste Domstols utslag i verkställighet, ändå att ändring deri sökes, och upprätte den sluteligen tappande all skada.

VII. Art.

Om Upsägning.

39. §.

Will Husbonde skiljas wid Tjenstehjon eller Tjenstehjon wid Husbonde, äge Husbonde Tjenstehjon upsäga, och Tjenstehjon tjenst sin, ifrån och med den 26 Julii till och med den 24 Augusti, och i Stockholms Stad, för flyttning i April månad, ifrån och med den 24 Januarii till och med den 22 Februarii. Sker ej upsägning å nu föreskrifwen tid, fortfare Tjenstehjon i tjensten till nästa flyttningdag mot lika städja och lön, som förut.

40. §.

Är Husbonde, utan att hafwa satt annan person i sitt ställe, bortowistande under den i nästföregående §. stadgade upsägningstiden, ware upsägning lika giltig, när den inför det öfriga husfolket sker i twänne inom Sörsamlingen boende trowärdige Måns när=

närvaro, och deras bewis derå tages. Är Tjenstehjon under upsägningstiden i Husbondes ärender borta, äge det då upsäga tjensten inom ett dygn efter sin hemkomst. Är Husbonde bortowarande och will han Tjenstehjon upsäga, besörje att sådant genom annan person warder i rättet tid verkställdt.

41. §.

Då Husbonde Tjenstehjon upsäger, skall han Orlofsfedel på samma gång Tjenstehjon tillstålla, eliest ware uppsägning ogild. Har Tjenstehjon uppsagt tjensten, ältige Husbonde, sist inom åtta dagar derefter, Orlofsfedel utgifwa, wid den påföljd i 27. §. sågs.

42. §.

Lockar Husbonde annans Tjenstehjon att tjenst upsäga, böte Sex R:dr 32 ff. För den sig härtill bruka låter ware Lag samma.

VIII. Art.

Om flyttning till och från tjenst, och om Tjenstehjon afwiker ur tjensten.

43. §.

Husbonde låte hemta Tjenstehjon med des kista och kläder, eller betale, hwad hemtningen skäligen kostar.

44. §.

flyttningdag för Tjenstehjon, så å Landet som i Städerna, är den 24 October, med undantag för Stockholms Stad, der twänne flyttningdagar årligen äga rum, nämligen den 24 April och den 24 October.

(3)

45. §.

Tjenstehjon inställa sig i tjenst, å Landet sist å fjunde dagen efter flyttningsdag, och i Staden sist å sjerde dagen efter samma dag, dereft ej annorlunda wid stadjandet wederbörande emellan öfwerenskommit. Försammar Tjenstehjon, utan laga förfall, att å behörig tid sig i tjensten inställa, och will Husbonde Tjenstehjon behålla; lite då i Stockholm Wårt Öfwer-Ståthållare-Embete i Politie-ärender, i öfrige Städer Magistrat, men Policeskammare der den finnes, och å Landet Kronofogde eller Lånsman till, som, då Husbondes rätt till Tjenstehjon med behörig Orlofsedel eller sådant bewis, som i 28. §. sägs, eller då Tjenstehjon förut ej tient, med det i 29. §. omsömdte bewis styrkes, det utan uppstos låter hemta och i tjensten inställa; och tjene det med förlust af en sjerdedel af lönen och ersätte skadan. Will ej Husbonde Tjenstehjon behålla, skall det återgiftwa stadjepening, böta en sjettedel af lönen och ersätta skadan; skaffe det sig och annat laga förswar efter hwad i 4. §. sägs.

46. §.

Tjenstehjon, som flyttar från en till annan Församling, åliage, att för Kyrkoherden i den Församling, derifrån flyttning sker, förete sitt erhållne Afskedsbetyg, i brist hwaraf Kyrkoherde Prestbewis icke meddela må. Wid ankomsten i tjensten upwise Tjenstehjon för Husbonde det Prestbewis, Tjenstehjon erhållit; Och bör detta bewis, wid En R:dr 32 R. böter, åfwen för Kyrkoherden i Församlingen inom fjorton dagar företes. Hwarie Tjenstehjon, som förut tient, ware wid Tre R:dr 16 R. böter pligtigt, att, så snart det i tjensten ankommit, till Husbonde aflämna det Afskedsbetyg, Tjenstehjon af förre Husbonden undfätt.

47. §.

Dör Husbonde, tjene Tjenstehjon ut den bestämde tjenstetiden, om arfwingarne det fordra. Förastkedas Tjenstehjon, gif-

we arfwingarne Orlofsedel, hwaruti då åfwen bör intagas orsaken, hwarföre flyttningen skett tidigare, än stadgadt är; och njute Tjenstehjon lön och kostpenningar till nästa flyttningsdag, om det ej annan tjenst defförinnan sig förskaffat, eller sådan tjenst warder det anwist, hwarmed det finner sig belåtet.

48. §.

Skiljes Husbonde från fast egendom och derföre ej vidare Tjenstehjon behöfwer, answare han för Tjenstehjons lön och kost till flyttningsdag, der ej nya ägaren will det i tjensten behålla, då Tjenstehjon skall deri till samma tid förbliswa, på de wilkor, med förre Husbonden öfwerenskomne varit. Afstår Husbonde fast egendom till Borgenärers förnöjande, ware lag samma.

49. §.

Flyttar Husbonde från orten till annat ställe inom Riket, ware Tjenstehjon skyldigt Husbonde åtfölja och tjenstetiden uttjena, om Husbonde så fordrar; dock skall han på sin befofinad Tjenstehjon åter till orten förskaffa, der ej annorlunda åsamjes.

50. §.

Tjenstehjon af mantönet, som tagit wårfsning, tjene i freds-tid sin tjenstetid till slut, om Husbonde will det i tjenst behålla; men i krigstid upphøre tjenst genast wid skedd anwårfsning, enligt 10. och 11. §. i Wår Nådiga Stadga om wårfsning och manskaps legande till krigstjenst af den 7 April 1802, deri och förestifwes, huru i sådane fall med Orlofsedel, Afskedspar och lön förhållas bör, hwarefter både Husbonde, Wårsware och den anwårfsde hafwa sig att rätta.

51. §.

Tjenstehjon af allmänna Bewåringsmanskapet skall, utan hinder af Husbonde, åtloda den tillsägelse, det erhåller, att till tjenstgöring eller wapenöfning sig inställa; men får Tjenstehjon

tillstånd, att, innan tjenstetiden ute är, till sin hemort återvända, bör det hos Husbonden sig anmäla och sin förra förbindelse fullgöra; ankommande dock på Husbonden, om han vill det i sin tjänst återtaga; i motsatt fall bör det, sist till nästa flyttningsdag, vara med annat laga försvar försedt, såsom i 1. §. sägs. Har tjänstgöringen eller wapendfningen endast warat bögst en månad, vare Tjenstehjon berättigadt att i sin förra tjänst återgå, hwilket Husbonden ej får wägra.

52. §.

Afwiker Tjenstehjon ur tjenst förr, än tjenstetid ute är, eller det redo för sig gjort, hafwe Husbonde wäld att hemta det åter, som i 16. Cap. 7. §. Jorda-Balken om Landbo sägs; och blifwe Tjenstehjon i tjensten till flyttningsdag, samt miste halfwa lönen och gälde skadan. Will Husbonde icke Tjenstehjon behålla, återgifwe Tjenstehjon honom städjepening, samt hwad det kan af lönen hafwa upburit, och böte hälften af hwad i lön utfatt war, samt fylle skadan; skaffe sig derjemte annat laga försvar, efter hwad i 4. §. sagdt är. Husbonde göre i detta fall, så fort sig göra låter, härom anmälan, på sätt i 3. §. af Wär Nådiga Förordning den 29. Aftlidne Junii huru med försvarslöse personer förhållas bör, finnes stadgadt.

53. §.

Innan Tjenstehjon sin tjenst afflyttar, räkne det ifrån sig, hwad det om händer haft. Brister något deraf, eller har Tjenstehjon något af Husbondes egendom af wärslösheit förfarit, answare som i 14. §. sagdt är, och hafwe Husbonde rätt avarhålla Tjenstehjons tillhörighet, till des han förnöjd blifwit. Har Husbonde på egen kostnad låtit lära Tjenstehjon handtwerk, skrif- eller räknekonst eller annat dylikt; då må ej Tjenstehjon skillas wid Husbonde förr, än det Husbonde dershöre skäligen förnöjt, der han så fordrar.

54. §.

Då Tjenstehjon sin tjenstetid utskent och redo för sig gjort, må det ur tjensten sig begifwa, och sin kista och persedlar med sig taga; gifwe ock då Husbonde Tjenstehjon Afstedsbetyg. Husbonde, som Tjenstehjon deruti hindrar eller uppehåller, answare som i 27. §. sägs.

IX. Art.

Om hwad i öfrigt i affeende på denna Stadga iagttagas bör.

55. §.

Under ordet Skada, som efter denna Stadga gäldas skall, innefattas Husbondes eller Tjenstehjons lidande, så i affeende på försummadt arbete eller förlorad lön och kost, som ock tids-spillan, rättgångs-, rese- och andra nödige kostnader.

56. §.

Af de i denna Stadga bestämde böter, som ej äro Måtsäganden ensamt tillerkände, tillfalle hälften Angifwaren och andra hälften Församlingens Fattige. Förmår ej Tjenstehjon böterna gälda af innestående lön eller andra tillgångar, warde de med fångelse, efter i Lag stadgade grunder, affiente. Lag samma ware ock om de böter, Husbonde ej förmår gälda.

Med sådane böter, hwartill någon efter de i denna Stadga åberopade Lagrum eller serkskildte Författningar dömes, förhållas, på sätt Lag derom bjuder.

57. §.

Denna Stadga skall twänne gånger om året, nemligen i Mars och September månader, från Kreditstolarne i Rikets Ryrkor kungöras; Och på det alla wederbörande må äga så mycket bättre tillfälle, att innehållit af samma Stadga inhem-

ta, kommer densamma att, med korrekt utdrag af de deruti åberopade Lagrum och Författningar, serstildt tryckas och Allmänheten, så Husbönder som Tjenstehjon, till lindrigt, å Exemplaren utfatt pris tillhanda hållas; Börande jämnväl Presterskapet, hvar inom sin Församling, uppmana Husbönder och Tjenstehjon, att med Exemplar deraf sig förse.

Sluteligen anbefallas Våre Embetsmän och Betjente, åt hwilka verkställighet af laga beslut anförtrodd är, att, på anlitan, skriftelig eller muntlig, af Husbönder eller Tjenstehjon, skyndsamt laga handräkning lemna och, i öfrigt, i hwad på dem ankommer, i allmänhet tillse, att denna Stadga warde efterlesd och iagttagen. Det alle, som wederbör, hafwe sig hörsamligen att esterrätta. Till yttermera wisso hafwe Wi detta med Egen hand underskrifwit och med Vårt Kongl. Sigill bekräfta låtit. Stockholms Slott den 23 November 1833.

CARL JOHAN.

M. G. Danekwardt.

(No 25.)

